

Tunnelopstellingen worden vaak ingezet om het seizoen te verlengen. Toch kan, voornamelijk bij afzet via korte keten, de invulling van een zomerteelt met vruchtgroenten ook interessant zijn. De teelt van kerstomaatjes is zeker aangevoelen omdat het teeltseizoen net iets langer is dan van andere types tomaat onder tunnel. Maar welk ras is het meest geschikt om te telen in koepel? Niet enkel ziekte- en koude-tolerantie zijn belangrijk, de telers wilden tevens weten of het bij bepaalde rassen mogelijk is de tomaatjes aan de plant 'te bewaren' tijdens het najaar, zonder dat ze barsten.

De verschillende rassen, weergegeven in Tabel 1, werden gezaaid op 22 april 2013. Er werd geopteerd om ongeënte planten te gebruiken daar de rotatie in koepel vaak ruim genoeg is, zodat de druk van wortelknobbelaaltjes en andere grondgebonden ziekten en plagen niet al te groot is. Op 5 juni 2013 werd er geplant in vier herhalingen, dit op een afstand van 45 cm in de rij en 90 cm tussen de rij. De oogst startte op 5 augustus 2013.

Rassenbespreking

Kerstomaten

12-Y-06 (Nunhems): zowel de opbrengst als het vruchtgewicht van dit ras was iets lager dan het gemiddelde. De vruchten hadden een donkere kleur en waren niet zo stevig waardoor de houdbaarheid beperkt was.

C65 (Gautier): produceerde iets minder dan gemiddeld. Ook het vruchtgewicht lag in dezelfde lijn. De vruchten hadden een bleke kleur en een algemeen lage gebruikswaarde. De houdbaarheid van de kerstomaten was gemiddeld tot goed. Op het einde van de teelt hingen er niet veel groene vruchten meer aan de plant.

De plant bleef compact maar was naar het einde van de teelt toe gevoelig voor echte meeldauw.

Conchita (De Ruiter): had een hoger vruchtgewicht dan gemiddeld en daardoor ook een algemeen hogere opbrengst dan sommige andere rassen. Door de bleke vruchtkleur en de lage Brix-waarde scoorde dit ras op algemene gebruikswaarde laag. De vruchten waren goed houdbaar wanneer tijdig geoogst; wanneer deze aan de plant bleven hangen tijdens het najaar was de houdbaarheid iets minder doordat ze gingen barsten. De planten bleven behoorlijk kort, wat voordelig is voor een tunnelteelt.

Favorita (De Ruiter): scoorde gemiddeld naar opbrengst. Ook het vruchtgewicht was gemiddeld. Opvallend was dat zo goed als alle vruchten afgerijpt waren naar het einde van de teelt toe. Algemeen was de vruchtkwaliteit gemiddeld, enkel de Brix-waarde scoorde iets minder.

Het aantal trossen aan de plant was iets lager dan gemiddeld.

Lazarino (Uniseeds): behaalde een gemiddelde opbrengst, ondanks het feit dat het vruchtgewicht lager was dan gemiddeld. Er waren opvallend veel groene vruchten aanwezig op het einde van de teelt maar deze hadden de kans niet om af te rijpen door de dalende temperaturen in het najaar. De bleke vruchten waren stevig en goed houdbaar. De planten waren echter gevoelig voor echte meeldauw.

Nun 09011 (Nunhems): scoorde het best naar opbrengst voor de kerstomaten, ondanks het feit dat het vruchtgewicht lager was dan gemiddeld. Ook het aandeel groene vruchten dat op het einde van de teelt nog aan de plant hing, was groot. De bleke vruchten kregen een gemiddelde tot lage score voor wat betreft gebruikswaarde; de houdbaarheid was zeer goed.

Nun 09013 (Nunhems): had een gemiddelde opbrengst. Het vruchtgewicht was laag. De kwaliteitsparameters van de vruchten scoorden gemiddeld. De planten waren aan het einde van de teelt langer dan gemiddeld en vertoonden een vrij grote gevoeligheid voor echte meeldauw.

Perlati (Vitalis): de opbrengst was hoger, het vruchtgewicht iets lager dan gemiddeld. Het aandeel groene vruchten aan de plant aan het einde van de teelt was zeker niet verwaarloosbaar. De vruchtkwaliteit was minder goed dan vele andere rassen, zeker voor wat betreft houdbaarheid. Opmerkelijk was hoeveel trossen er op de planten aanwezig waren.

Sakura (Vitalis): behaalde een gemiddelde productie ondanks het iets hogere vruchtgewicht dan gemiddeld. De kwaliteit van de vruchten was gemiddeld. De plantlengte aan het einde van de teelt was beperkt, maar er was duidelijk sprake van meeldauwgevoeligheid.

Sassari (Rijk Zwaan): had een lage tot gemiddelde productie. Het vruchtgewicht was dan weer hoger dan gemiddeld. De vruchten waren aan het einde van de teelt hoofdzakelijk afgerijpt, er bleef slechts een klein aandeel groene vruchten hangen.

De vruchtkwaliteit was gemiddeld, enkel de Brix-waarde was opmerkelijk laag. De planten bleven doorheen de teelt kort.

Mini pruimtomaten en San Marzano

C80 (Gautier): door het lage vruchtgewicht, was de productie eveneens laag. Er was een behoorlijk percentage van de vruchten dat niet tot klasse 1 behoorde. Ook de gevoeligheid voor barsten, wanneer de vruchten aan de plant bleven hangen, was duidelijk hoger dan het gemiddelde. Wanneer de kerstomaten tijdig werden geoogst, waren deze wel goed houdbaar.

Confetto (Rijk Zwaan): scoorde voor vele paramaters gerelateerd aan productie en vruchtgewicht gemiddeld. De stevigheid en de algemene gebruikswaarde van de vruchten was opmerkelijk beter dan gemiddeld. De plant was minder meeldauwgevoelig dan gemiddeld.

Delicacy (Sakata): behaalde een hogere productie dan

gemiddeld door zijn iets hogere vruchtgewicht. De kwaliteitsparameters voor de vruchten waren algemeen gemiddeld tot goed. Aan het einde van de teelt waren de planten langer dan gemiddeld, maar wel minder meeldauwgevoelig dan gemiddeld.

Delicassi (Gautier): bracht iets minder op dan gemiddeld, ondanks zijn gemiddelde vruchtgewicht. De stevige vruchten waren goed houdbaar, ook wanneer deze aan de plant bleven hangen tijdens het najaar.

Garincha (Enza): scoorde lager dan de gemiddelde opbrengst. Ook het vruchtgewicht lag iets lager. De houdbaarheid van de geogste vruchten met hoge Brix-waarde was opvallend goed. Overige parameters scoorden gemiddeld.

McDreamy (Vitalis): behaalde de hoogste opbrengst van alle rassen opgenomen in de proef. Ook zijn vruchtgewicht en het aandeel klasse-1-vruchten was duidelijk hoger dan het gemiddelde. De vruchtkwaliteit was over de hele lijn goed tot gemiddeld. Enkel de plantparameters (plantlengte en echte meeldauw) scoorden minder positief.

Sunstream (Vitalis): scoorde gemiddeld tot hoog voor wat betreft opbrengst. Ook het vruchtgewicht lag duidelijk hoger. Wanneer de oogstklare vruchten in het najaar aan de plant bleven hangen, was er een opmerkelijke gevoeligheid voor barsten op te merken. De vruchtkwaliteit was goed, enkel na lange bewaring was de houdbaarheid iets minder.

Tabel 1. – Opbrengstgegevens en vruchtkenmerken. Gemiddelden gevolgd door eenzelfde letter zijn niet significant verschillend.

Ras	Zaad-behandeling	Productie klasse 1 (g/m ²)	Vruchtgewicht (g)	Gebruikswaarde	Houdbaarheid	Brix	Barsten vruchten	Echte meeldauw 3/10/2013
Kerstomaten								
12-Y-06	ncb	4.056 bcd	18,8 def	7,6 bcd	3,5 cd	6,16 defg	5,7 a	2,6 defg
C65	ncb	4.757 abcd	20,2 cdef	5,5 f	7,9 a	5,93 efgh	1,4 a	1,5 g
Conchita	ncb	5.717 abcd	28,4 a	6,1 f	8,1 a	5,68 gh	4,5 a	2,8 cdefg
Favorita	ncb	4.379 bcd	21,1 cde	7,6 bcd	6,8 ab	5,78 fgh	7,2 a	2,4 defg
Lazarino	ncb	5.010 abcd	18,9 cde	7,1	8,5 a	6 efgh	2 a	1,9 efg
Nun 09011	ncb	6.472 ab	21,1 cde	6,9 e	8,3 a	6,45 bcde	1,2 a	2,9 cdefg
Nun 09013	ncb	5.237 abcd	17,4 ef	7,8 bcd	6,1 abc	6,18 defg	4,1 a	1,5 g
Perlati	bio	5.646 abcd	21,5 bcde	7,4 cde	2,1 d	6,91 abc	5,4 a	4,5 abcd
Sakura	bio	6.011 abc	26,3 ab	7,8 bcd	4,4 bcd	6,1 efgh	2 a	1,8 efg
Sassari	ncb	4.595 abcd	26,1 ab	7,6 bcd	6,1 abc	5,55 h	6,5 a	3,1 cdefg
Mini pruimtomaten en San Marzano								
C80	ncb	3.437 cd	16,1 f	8 abc	7,9 a	6,7 bcd	13,9 ab	4 abcdef
Confetto	ncb	5.017 abcd	23,6 abc	8,5 a	7,5 ab	6,83 abc	5,5 a	5 abc
Delicacy	ncb	5.672 abc	27,2 a	8 abc	7,4 ab	6,12 efgh	3,7 a	5,8 ab
Delicassi	ncb	4.286 bcd	24 abc	8 abc	8 a	6,34 cdef	5,2 a	3 cdefg
Garincha	ncb	4.474 bcd	21,7 bcde	8 abc	8,4 a	6,94 ab	2,6 a	4,1 abcde
McDreamy	ncb	7.142 a	27,6 a	8,1 ab	6 abc	6,4 bcde	1,9 a	2,8 cdefg
Sunstream	bio	5.009 abcd	28,3 a	8,1 ab	4,6 bcd	6,7 bcd	12,6 ab	3 cdefg
Tz 551	ncb	3.084 d	24,8 abc	8,5 a	5,8 abc	7,38 a	22,6 b	6 a
Vialli	bio	3.885 cd	17,2 def	8,3 ab	6,8 ab	5,88 efgh	11,2 ab	3,5 bcdefg
Gemiddelde		4.941	23	7,6	6,5	6,3	6,3	3,3
1 =				slecht	slecht	zuur		veel
9 =				uitstekend	uitstekend	zoet		geen

Tz 551 (*Uniseeds*): de productie van dit ras was laag, ondanks het gemiddelde vruchtgewicht. Ook het aandeel vruchten dat niet behoorde tot klasse 1 was opmerkelijk hoger dan bij de andere rassen. De oogstklare vruchten die aan de plant bleven hangen tijdens het najaar, waren extreem gevoelig voor barsten.

De vruchtkwaliteit was dan weer zeer goed; de Brix-waarde was het hoogst van alle rassen opgenomen in de proef. Er was opmerkelijk weinig echte meeldauw aanwezig op dit ras.

Vialli (*Vitalis*): behaalde een eerder lage opbrengst door het lage vruchtgewicht. Het aandeel vruchten dat niet tot klasse 1 behoorde was niet verwaarloosbaar. Ook bij dit ras was de gevoeligheid voor barsten van de vruchten duidelijk aanwezig. De kwaliteit van de vruchten was goed. Overige parameters scoorden gemiddeld.

Besluit

Kleine types tomaat kunnen zeker een waardevolle invulling zijn in een koepel, zeker wanneer de focus van afzet korte keten is.

Het belangrijkste probleem waarmee de teelt te kampen heeft, is echte meeldauw. Ook valse meeldauw kan voorkomen naar het einde van de teelt toe, maar in deze proef was de druk eerder laag. De vruchten oogstklaar aan de plant laten hangen kan, maar rassenkeuze is dan uiterst belangrijk. Voor de teler zal de keuze van het ras grotendeels afhangen van welk type tomaat en welke sortering hij wenst. Voor de kerstomaten komen Conchita, met een eerder hoog vruchtgewicht, en Nun 09011, met een gemiddeld vruchtgewicht, goed uit de proef. Wanneer de opbrengst primeert, wordt echter vaak een beetje ingeboet in vruchtkleur. Bij de types pruimtomaat en San Marzano springt McDreamy als geschikt ras uit de proef, onder andere door zijn hoge opbrengst. Het vruchtgewicht is echter ook hoog van dit ras. Delicacy scoort hier eveneens goed, zeker wanneer ook de gevoeligheid voor echte meeldauw mee in rekening wordt gebracht. De rassen Garincha en Tz 551 zijn enkel aan te raden als er naar smaak wordt geteeld, want de opbrengst en het aandeel klasse 1 is eerder beperkt.

Contactpersonen: Justine Dewitte (PCG)

TEL: 09 381 86 86

E-mail: justine.dewitte@proefcentrum-kruishoutem.be